

מסורת הש"ס

א) לקמן י"ט. ב) לה:
ב) לקמן י"ח. ג) ויטין ט"ז.
ד) לקמן י"ז. טו.) ד' (ד' ושלל
ו.) וז' (ו.) ויטין י"ג.
ז) וי' ד' (ד' י"ג) כפלו
למחש' פלגמי וי"ט רש"י.

הגהות הב"ח

(ב) ב"ב מוקי לה למתני'
בשטרא דלא אקנייתא:
(ג) רש"י ד"ה אבי אמר
וכי אכל השמא דתמן. ר"ב
וכי למאי דקפיד השמא
ומשום הכי פריך לקמיה
למאי לא יחזיר סי' אכל
למאי דקפיד היה עשיתי
לדני משום דחיישין
לפרעון ולקניניא והיה
שטר ששחל שבעדו:
(ג) ר"ה הניחא וי' הלך
אכל למחר. ר"ב פירש
כשאין חיוב מודה:

גליון הש"ס

גמ' אבי אמר עדי
בחתומי. ע"י רש"י
מתני' קדושין דף כ"ו
ע"ד ד"ה פ"מ שכתבו
ל' שטר:

מוסף רש"י

דיחיקי. לולא שכיב מרע.
דא חתא לתיקא וליהיב
ד' ויטין י"ז.

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

בשטרי הקנאה. שמקנה לו נכסיו מהיום בין ליה בין לא ליה
יבנה מהן לאותו זמן מהיום: אי הכי. דבשטרי דלאו הקנאה לא
עבדי דכתבי אלא אם כן ראו הלוואת המעות ממני דקמי' בי:
כי ליכא מלוה כהדיה. וזמן מעות כפניהם לא כתבינן: אב"י

אב"י אמר עדין בחתומי וכן לו. מאלן קשה לרש"י דרש
מסקת ראש השנה (דף ג. ו) וש' ד"ה לטורח) דתמן בלחוד
ניסן ראש השנה למלכס ומפרש בגמרא דנפקא מינה לשטרי חוב
המוקדמים ופרש"י שאם לא קבעו יום למחלת שנת המלך אלא
למלך לפי מה שעומד פעמים שאין
להבטין כגון אם כתב בו ככסליו
בשנת ג' למלך ונאלו עדים ואמרו
שכתמנו בו לא ראינו שהלווה אלא
אמר הלווה לנו חתמו כאותה ששטרי
כותבין שטר ללווה אע"פ שאין מלווה
עמו אכל ראינו שהלווה אותה מלווה
כתמו בשנת ג' למלך ואין לנו יודעים
אם קודם לכן או אחרי כן שאין לנו
יודעים ממי עמד המלך אם בין
ז' חתמו לכסליו של אחריו והוא ליה
כסליו חתמה א"כ מוקדם הוא ופסול
או בין כסליו למתנו של אחריו והוא
ליה מאוחר וכשר והשתא שקבעו
ניסן ר"ה היה ליה חתמו חתמה ושטר
מאוחר הוא וכו' ורש"י והשתא לאב"י
כה"ג לאו חתמה הוא דעדין שחתמו
וכן לו ולרצ' אפי' נמי דלית ליה למה
הוצרכו לעשות תקנה כיון דלית ליה
כותבין שטר ללווה אלא בשטרי
הקנאה ועוד וכי רגילות הוא ששכמו
כל העולם והסופר וכו' ד ממי עמד
המלך שהוצרכו לעשות תקנה כשנביל
ך ועוד דהוה ליה למימר ד"מ
טובא ככל שטרות שלא ידעו מאימתי
לגבות כיון דאין יודעים מתי מתחלת
שנת המלך וע"ק יומר אך אין מקומנו
הנה ונראה לפרש ד"מ לשטרי חוב
המוקדמים היינו כגון שאם עמד
המלך כ"ש כאלד כשיגיע כ"ט באלד
בשנת של אחריו פעמים יעשה
הסופר כיום אחד ויכסור שעמד
המלך אשחקד בלחוד ניסן ויחמו
עמה עמד כ"ש באלד שנה ראשונה
ונמלא שטר זה מוקדם שנה שלימה
וזוה פסול כולו עמלא שכותב עמה
שנה של אשחקד אכל כשקבעו
ניסן ר"ה לא יעשה דמיום שני
לעמידת המלך שהוא ראש חדש ניסן
כתב הסופר שנה שניה ומשם ואילך
עד ניסן הבא:

יג.

עין משפט
נר מצוה

ק"א א מ"י פכ"ד מל'
מלח וזה הל' א
וע"ן מ"מ שחתי מצ"ע
סמך עשין ע' טושי"פ מ"מ
ס' לו ספ"ק י:
ב וטושי"פ מ"מ ס' מג
ספ"ק טו:
ג וטושי"פ מ"מ ס' סה
ספ"ק יד:
ק"ב ד מ"י פ"ח מל'
אכ"ה הל' א סמך
עשין ע' טושי"פ מ"מ ס'
ס' ספ"ק י:

רבינו הגנאל

מלוה עמו ניהוש שמא
כתב ללוה ולא ליה.
ופריך רב אשי בשטרי
הקנאה דהא ויטין
נפשיה בחליפין ולא
חיישי' לנתנת המעות
אלא נשכחב מעינא
הריא דקני מניה בחליפין.
אב"י אמר עדין בחתומי
וכן לו פ"י כיון שאמר
לוה לפרעון שטר על
שכבו פלוגו עלי כך נכך
וכתבו שטר בזה וחתמו
בו וכו' מלח ורש"י דלא
קני פן הלווה ורוא דניק
שטרא מירא ומלוה אל
א' לא נפיק שטרא מתוחי
דיה דמלוה חיישין ולמא
אב"י לא מסא ליה
דמלוה ומתני' דאוקינא
בשחייב מודה דהא
שטרא מסא ליה מלוה
מהאיא שעתא דכתב
ומיניה נפל. אמר ר' אב"י
כי הא נוגא ברלא נקט
שטרא מתוחי דיה דמלוה
חיישין לקניניא ופוסס
הכי לא חייבנן בהודאנו
ללוה. ולא אשחקד מירא
לא להא דאב"י ועשה
להא דרב אשי ותווייה
בעין דמטא שטרא ברא
דמלוה. והא דר' יוחנן לא
הוי ליה תויבא דכול רב
אשי למיטר לא אמר ר'
יוחנן אלא בשטרי דלא
אקנייתא ולאב"י נמי לא
הויא תויבא דהא לדבריו
ד' יוחנן שייכי. מיהו
טובא דשמעתין בי יוחנן
סלקא דאמר מחלוקת
בשחייב מודה ר"מ דאמר
יחזיר סב' שטר שאין
בו אחריות נכסין לא נבי
כמשעבדי סכני חזי הוא
דגבי וכו' ודבריה ליה
ליכא למיחש הלכך יחזיר.
ורבנן סב' נבי אפי'
ממשעבדי הלכך לא יחזיר
דחיישין לקניניא אבל
בשאין חיוב מודה דב"י
הכל לא יחזיר דחיישין
לפרעון ומניא בהריא
חותיה. שמואל מוקי לה
לכולה מתני' בשאין חיוב
מודה אבל בשחייב מודה
דב"י הכל יחזיר כי ערו
בחתומי וכן לו (ל'
וכל) בשטרי הקנאה דהא
שיעבד נפשיה. ובשטר
שאין בו אחריות אע"פ
שאין חיוב מודה (ל'
ר"מ דאמר יחזיר למלוה
לצור על פי צלוחיתו
וכיון שאין בו אחריות
נכסין אינו גובה לא
ממשעבדי ולא סכני חרי.

א) אלו ז"ל י"ב כשע"י
הקנאה.
ב) ז"ל אמר ר"מ דמורי
למלח וי"ט.

הא

אב"י אמר עדין בחתומי וכן לו. מאלן קשה לרש"י דרש
מסקת ראש השנה (דף ג. ו) וש' ד"ה לטורח) דתמן בלחוד
ניסן ראש השנה למלכס ומפרש בגמרא דנפקא מינה לשטרי חוב
המוקדמים ופרש"י שאם לא קבעו יום למחלת שנת המלך אלא
למלך לפי מה שעומד פעמים שאין
להבטין כגון אם כתב בו ככסליו
בשנת ג' למלך ונאלו עדים ואמרו
שכתמנו בו לא ראינו שהלווה אלא
אמר הלווה לנו חתמו כאותה ששטרי
כותבין שטר ללווה אע"פ שאין מלווה
עמו אכל ראינו שהלווה אותה מלווה
כתמו בשנת ג' למלך ואין לנו יודעים
אם קודם לכן או אחרי כן שאין לנו
יודעים ממי עמד המלך אם בין
ז' חתמו לכסליו של אחריו והוא ליה
כסליו חתמה א"כ מוקדם הוא ופסול
או בין כסליו למתנו של אחריו והוא
ליה מאוחר וכשר והשתא שקבעו
ניסן ר"ה היה ליה חתמו חתמה ושטר
מאוחר הוא וכו' ורש"י והשתא לאב"י
כה"ג לאו חתמה הוא דעדין שחתמו
וכן לו ולרצ' אפי' נמי דלית ליה למה
הוצרכו לעשות תקנה כיון דלית ליה
כותבין שטר ללווה אלא בשטרי
הקנאה ועוד וכי רגילות הוא ששכמו
כל העולם והסופר וכו' ד ממי עמד
המלך שהוצרכו לעשות תקנה כשנביל
ך ועוד דהוה ליה למימר ד"מ
טובא ככל שטרות שלא ידעו מאימתי
לגבות כיון דאין יודעים מתי מתחלת
שנת המלך וע"ק יומר אך אין מקומנו
הנה ונראה לפרש ד"מ לשטרי חוב
המוקדמים היינו כגון שאם עמד
המלך כ"ש כאלד כשיגיע כ"ט באלד
בשנת של אחריו פעמים יעשה
הסופר כיום אחד ויכסור שעמד
המלך אשחקד בלחוד ניסן ויחמו
עמה עמד כ"ש באלד שנה ראשונה
ונמלא שטר זה מוקדם שנה שלימה
וזוה פסול כולו עמלא שכותב עמה
שנה של אשחקד אכל כשקבעו
ניסן ר"ה לא יעשה דמיום שני
לעמידת המלך שהוא ראש חדש ניסן
כתב הסופר שנה שניה ומשם ואילך
עד ניסן הבא:

ולא קאי אלמא אב"י עדין בחתומי וכן לו: ה"י"ג טעמא
דחיישין אפרעון ולקניניא. וסברי רבנן אחריות טעות סופר הוא
ולכן לא יחזיר אפילו אין בו אחריות וכן לרב אפי' מימה אמאי
קאמר משום דחיישין לקניניא לימא משום דחיישין שמא פרעו וכבר
נמחל שעבדו ועשה רוזא לחזור וללווה בו כדי להריות פשיטי דספרא
ומלוה נמי רוזא דבצר שיערוף מוזמן מוקדם וי"ל משום פשיטי
איו

לא הפסיד פשוט שנתן לסופר ועוד שירא המלוה ששמעו הפריעה והאלוהה שנית לא נכתב השטר:

בשטרי הקנאה. שמקנה לו נכסיו מהיום בין ליה בין לא ליה
יבנה מהן לאותו זמן מהיום: אי הכי. דבשטרי דלאו הקנאה לא
עבדי דכתבי אלא אם כן ראו הלוואת המעות ממני דקמי' בי:
כי ליכא מלוה כהדיה. וזמן מעות כפניהם לא כתבינן: אב"י
אמר. הא דתמן כותבין שטר ללווה
כלל מלוה אפילו בשטר דלאו
הקנאה נמי ואי נמי אחי למיטרק
מהדידנא והוא לא ליה עד תשרי
לא שלא כדון הוא דעדין בחתומי
וכן לו מיום שחתמוהו וכן לו
השעבוד ואפילו לא הלווה המעות עד
תשרי. ולהכי מוקי ליה אב"י כהאי
טעמא משום דקשיא ליה כיון דלמרת
כו' (ו) אכל השמא דתמן כותבין חיישין
למח' כתב ללווה ולא ליה. ולקמיה
פריך אמאי לא יחזיר הכי וכו' ליה
עדין בחתומי ושפיר טריף: דייסיקי.
אמר עדין בחתומי וכן לו ואפילו שטרי
דלאו הקנאה משום דקשיא ליה כיון דלמרת
בשטרי דלאו הקנאה כי ליתיה למלוה
בהדיה לא כתבינן ליכא למיחש דאקרי
וכתוב אלא הא דתנן: "מצא גיטי נשים
ושחרורי עבדים דייחיקי מתנה ושוברים הרי
זה לא יחזיר שמא כתובים היו ונמלך עליהם
שלא ליתנם וכי נמלך עליהם מאי הוי והא
אמרת עדין בחתומי וכן לו הני מילי היכא
דקא ממו לידה אבל היכא דלא ממו לידה
לא אמרינן אלא מתניתין דקתני מצא שטרי
חוב אם יש בהם אחריות נכסים לא יחזיר
ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב
ללוה בניסן ולא לוח עד תשרי בשלמא לרב
אסי דאמר בשטרי אקנייתא מוקי לה בשטרי
דלאו אקנייתא וכדאמרינן אלא לאב"י דאמר
עדין בחתומי וכן לו מאי איכא למימר אמר
לך אב"י מתני' היינו טעמא דחיישין לפרעון
ולקניניא ולשמואל אלא אמר ר' אב"י חיישין
לפרעון ולקניניא מאי איכא למימר הניחא אי
סבר לה כרב אסי דאמר בשטרי הקנאה אי
מוקי (ו) מתניתין בשטרי דלאו הקנאה אלא
אי סבר כאב"י דאמר עדין בחתומי וכן
לו מאי איכא למימר שמואל מוקי למתניתין
כשאין חיוב מודה אי הכי כי אין בהן אחריות
נכסים אמאי יחזיר נהי דלא גבי מן משעבדי
מבני חרי מבני גבי שמואל למעמיה דאמר
שמואל אומר היה רבי מאיר שטר חוב שאין
בו אחריות נכסים אין גובה לא ממשעבדי
ולא מבני חרי וכי מאחר שאינו גובה אמאי
יחזיר אמר רבי נתן בר אבשיא צ' לצור על פי
צלוחיתו של מלוה ונהדריה להו ללוה
לצור על פי צלוחיתו של לוח לוח הוא
דאמר

לא חיש לפרעון לאו פירכא הוא דמודה אב"י גדלח מטא שטר ליה
כדאמרן (ו) הלכך איכא למימר כתב ללוה ולא ליה לגמרי ולא מטא
לידיה מעולם: שמואל מוקי לה כשאין חיוב מודה. ככתבית השטר
שאומר ליה לא כתבתי ומוזיף הוא. וא"ת יתקיים בחתומי כיון שנפל
אמרע ליה ואמרין מפני שפסול היה לא נזכר ומהנינן ליה להאי:

דספרא לא יפסיד ללקוחות מוזן מרובה אף על גב דרב אפי' חיש לכתב ללוה ולא ליה ועשה רוזא ללוה ומפסיד ללקוחות משום
פשיטי דספרא היינו משום שכבר נתן לסופר ואינו רוזא להפסיד ועוד ששקור המלוה שלא הקול משעת חתימה אכל כשלוה ופרע